

Aleg. 61

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie operacji agrarnych.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone na poprzedniej sesyi sprawozdanie z 1. lutego 1907 l. 111.651 wykazywało rozwój czynności agrarnych do końca r. 1905, obecnie zaś zdaje Wydział krajowy sprawę z tychże czynności łącznie za r. 1906 i 1907 na podstawie przedłożonych przez c. k. krajową komisję agrarną rocznych sprawozdań miejscowego c. k. komisarza agrarnego i inspektora agrarnego.

Do wykazanych poprzednio zgłoszonych lub w wykonaniu będących operacji agrarnych w dwunastu gminach przybyły w okresie sprawozdawczym cztery komasacye, mianowicie w gminach: Myseowa pow. Krosno, Małnów pow. Mościska, Podbereże pow. Lwów i Laszki gościńcowe pow. Mościska, oraz trzy dzielenia wspólnych gruntów, mianowicie w gminach: Świniarsko, Chełmiec polski i Moszkowice, wszystkie w powiecie nowo-sądeckim. Razem tedy było dotąd zgłoszonych wniosków dziewiętnaście, z których dwa zostały przez c. k. krajową komisję agrarną odmownie załatwione, w szczególności w gminie Przewłoczna na przeprowadzenie komasacyi i w gminie Pererów na przeprowadzenie generalnego podziału wspólnych gruntów.

Stan poszczególnych operacji agrarnych, będących w toku wykonania, przedstawia się według powołanych sprawozdań, jak następuje:

1. Komasacya w Chiszewicach pow. Rudki.

Na życzenie bezpośrednich uczestników i za ich jednogłówną zgodą oddane zostały prowizorycznie wyznaczone ekwiwalenty jeszcze we wrześniu 1906 w posiadanie uczestników. Później jednak okazała się potrzeba częściowej zmiany planu regulacyi i z wiosną r. 1907 nastąpiło ponowne prowizoryczne oddanie nowo wytyczonych ogrodów i placów budowlanych, niemniej też i gruntów ornych.

Plan komasacyjny został wyłożonym 10. grudnia 1907 do ewentualnego wnoszenia zarzutów i zażaleń.

Jeżeli plan zostanie przez uczestników przyjętym i przez c. k. krajową komisję agrarną zatwierdzonym, nastąpi stanowcze wykonanie planu i zamknięcie postępowania komasacyjnego.

2. Komasacya w Lublińcu nowym pow. Cieszanów.

Po wykonaniu czynności około założenia rejestru planu posiadania części I. i II' w r. 1906 doprowadzono z końcem r. 1907 do wyłożenia planu bonitacyjnego i tychże rejestrów do publicznego przeglądu i do wnoszenia ewentualnych zarzutów (§§ 79, 80 kr. u. k. i 96, 97 r. k.).

Po ustaleniu rejestru stanu posiadania ma następnie przystąpić komisya miejscowa do wyznaczenia ekwiwalentów i do oznaczenia potrzebnych urządzeń gospodarczych i wyrównań w pieniądzech.

3. Komasacya w Skniłówwu pow. Lwów.

Jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu podano, komasacya w Skniłówwu została faktycznie jeszcze w r. 1905 ukończoną przez prowizoryczne oddanie ekwiwalentów w posiadanie. Z powodu jednak rekursu, wniesionego przez jednego z uczestników przeciw planowi komasacyjnemu do c. k. Komisji ministeryalnej, sprawa definitywnego zakończenia komasacyi odwlokła się tak, iż dopiero w sierpniu 1907 mogła c. k. krajowa Komisya agrarna zatwierdzić plan komasacyjny. Wskutek tego zostały też wyznaczone ekwiwalenta już stanowczo oddane w posiadanie i na własność, a pozostały do załatwienia jeszcze tylko formalne czynności, mianowicie dokonanie repartycyi kosztów i przedłożenie operatów dla sprostowania ksiąg gruntowych i katastru. Wykonanie tych czynności ma nastąpić w ciągu r. 1908.

4. Komasacya w Skniłowie pow. Lwów.

Od stadyum początkowego, w jakim się ta sprawa znajdowała w r. 1905, postąpiły na tym obszarze czynności o tyle naprzód, iż w r. 1907 po wykonaniu potrzebnych prac geometrycznych i pomiarów dokonano wyboru klasyfikatorów, przeprowadzono rozprawę co do obchodu granic, zbadania obszaru i oznaczenia uczestników i ich praw i wreszcie rozprawę co do zaprowadzenia wspólnych urządzeń.

5. Podział generalny wspólnych gruntów w gminie Piaski pow. Lwów.

Wniesiona w r. 1904 prowokacya załatwioną została w r. 1907 przez wydanie orzeczenia przez c. k. krajową komisję agrarną na wdrożenie postępowania. Wstępne czynności musiały być jednak przerwane, gdyż jedna z gmin niechętna podziałowi, wniosła rekurs ministeryalny, ktorego odmowne załatwienie nadeszło późną jesienią w roku 1907.

Wskutek tego wykończenie rozpoczętych czynności odłożonem zostało do wiosny roku bieżącego.

Powyżej przedstawił Wydział krajowy w głównych zarysach postęp prac przy poszczególnych operacyach agrarnych, będących w toku wykonania, wymieniając, do jakiego doszły stadyum, szczegółowe zaś czynności wykazują dołączone do sprawozdania rocznego c. k. komisarza miejscowego wykazy tabelaryczne, sporządzone na podstawie §. 12. r. k., a w szczególności wykazy II. i IV., tudzież sprawozdania inspektora agrarnego.

Przedłożenia te nasuwają zarazem jedną — zdaniem Wydziału krajowego — ważną uwagę, z której należałoby zdać sobie dokładnie sprawę. Jak wyżej nadmieniono, do końca roku 1907 wniesionych zostało 19 prowokacyi, a po odmownem załatwieniu dwóch, pozostało do załatwienia 17.

Faktycznie przeprowadzono dwie komasacye, jedną w Chiszewicach, co do której zgłoszono prowokacyę w r. 1903 i drugą w Skniłówwu (prowokacya wniesiona w r. 1904) — formalne jednak zakończenie tych obydwu operacyi wymagać jeszcze będzie dużo nakładu pracy.

W pełnym toku znajdują się dwie komasacye, mianowicie w Lublińcu nowym i Skniłowie; pięć operacyi w stadyum początkowym, a ośm prowokacyi, z których dwie wniesione w r. 1904 (Wołczuchy i Błozew dolna), inne zaś w r. 1906 i 1907 nie doczekały się jeszcze nawet dochodzenia informacyjnego.

Otóż nasuwa się pytanie, kiedy i w jakim czasie mogą być przeprowadzone zgłoszone już operacye, jeżeli, mimo wydatnej pracy personalu technicznego miejscowej komisji agrarnej, przeprowadzenie w toku będących operacyi wymaga użycia tak długiego czasu.

Jeżeli się przytem zważy, iż w miarę przeprowadzonych operacyi oczekiwać należy wnoszenia liczniejszych prowokacyi, zwłaszcza jeżeli przynajmniej jedna czyn-

ność agrarna przeprowadzoną zostanie w zachodniej części kraju, nietrudno przewidzieć, iż jedna komisya miejscowa nie będzie w możności podołać pracy w czasie, w jakimby ją ukończyć należało ze względu na ekonomiczny intrees kraju.

Wydział krajowy uważał za swój obowiązek zwrócić uwagę Wys. Sejmu na ten stan rzeczy, wstrzymuje się jednak obecnie od przedstawienia konkretnych wniosków, sądząc, że krajowa komisya agrarna poruszy tę sprawę, a ewentualnie z doświadczeń swoich wysnuje wnioski zmierzające do uproszczenia i przyspieszenia postępowania.

Zmiany w personalu oddziału technicznego miejscowej komisji agrarnej.

Inżynier komasacyjny Tadeusz Lang został na własne żądanie zwolnionym ze służby krajowej dekretem z dnia 2. kwietnia 1907 l. 26.694; zaś asystent komasacyjny Cyryl Czyż dekretem z 8. listopada 1907 l. 110.209; wreszcie prowizoryczny asystent komasacyjny Kazimierz Polański uwolnionym został ze służby przy komisji agrarnej.

Na podstawie uchwalonego przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. marca 1907 etatu komasacyjnego mianowani zostali dekretem Wydziału krajowego z 3. maja 1907 l. 38.204: asystent komasacyjny Mieczysław Franta adjunktem komasacyjnym w X. randze służby, zaś ukończony słuchacz inżynierii Władysław Zienkiewicz, dalej prowizoryczny asystent kom. Jerzy Erazm Bittner, wreszcie pomocnik techniczny Mieczysław Gawlikowski prowizorycznymi asystentami komasacyjnymi z poborami XI. rangi służby.

Następnie w drodze rozpisane konkursu na wakującą jeszcze jedną posadę adjunkta komasacyjnego zamianował Wydział krajowy dekretem z 14. lipca 1907 l. 58.348 prowizorycznego asystenta komasacyjnego Władysława Szczeklika adjunktem komasacyjnym w X. randze służby.

Wogóle z końcem r. 1907 personal techniczny, przydzielony c. k. miejscowemu komisarzowi agrarnemu, pozostający na etacie funduszu krajowego, składał się z następujących sił: jednego inspektora agrarnego w IX. randze, dwóch adjunktów komasacyjnych w X. randze, pięciu asystentów komasacyjnych w XI. randze, dwóch asystentów bez rangi, wreszcie za wynagrodzeniem miesięcznem: trzech pomocników technicznych i pięciu dyetaryusz; razem tedy liczył personal techniczny 18 osób.

Wydatek na utrzymanie wynosił w r. 1907 kwotę 30.418 K. 28 g., a gdy preliminowano w budżecie (rub. X. poz. 82) 36.267 K., przeto zaoszczędzono 5.848 K. 72 g. Wykazana oszczędność pochodzi z późniejszych nominacji, dokonanych w ciągu roku zamiast w czasie, od którego budżet został uchwalonym.

Fundusz podręczny komisarza miejscowego.

Według przedłożonego przy odezwie c. k. krajowej komisji agrarnej z 18. marca 1908 l. 110 A odpisu dziennika kasowego funduszu podręcznego za rok 1906 wynosiły sprawdzone co do cyfr

dochody	10.233 K. 23 g.
rozchody	7.442 „ 01 „
pozostałość	2.791 K. 22 g.

którą to pozostałość zarachowano jako zaliczkę dla funduszu podręcznego na r. 1907

Według obliczenia naszego oddziału rachunkowego przypada z dotacji na fundusz podręczny na r. 1906 do zwrotu funduszowi krajowemu po myśli §§. 117, 118, 26, 89 i 105 kr. u. k. kwota 5.485 K. 19 g., do której dodając przypisane do zwrotu należności z lat poprzednich w kwocie 14.373 K. 60 g., wypada ogólna dotąd do zwrotu funduszowi krajowemu kwota 19.859 K. 51 g.

Wydział krajowy załatwiając przedłożony przez c. k. krajową komisję agrarną — wyżej powołaną odezwą — odpis dziennika kasowego, zawiadomił rzeczoną władzę o przypisaniu w księgach rachunkowych Wydziału krajowego powyższej należności do zwrotu od stron interesowanych. Zauważa się przytem, iż prawo żądania zwrotu stanie się wówczas aktualnem, kiedy po zatwierdzeniu planu komasacyjnego, a względnie działowego nastąpi repartycja kosztów na interesowanych i wydane w tej mierze

orzeczenie komisarza miejscowego stanie się prawomocnem. Zarazem zażądał Wydział krajowy przedłożenia dowodów rachunkowych, gdyż udzielony odpis dziennika kasowego nie zawierał alegatów kasowych.

Preliminarz funduszu podręcznego komisarza miejscowego na r. 1908, udzielony Wydziałowi krajowemu odezwą z 4. lipca 1907 l. 86 A. O., a przez Wydział krajowy uchwałą z 26. października 1907 l. 67.367 przjęty w całości do ogólnego prelimitarza funduszu krajowego za rok 1908 w rubr. X. poz. 85 B, obejmuje:

a) w dziale wydatków z funduszu krajowego bez regresu do uczestników	2.250 K
b) w dziale zaliczek zwrotnych	18.580 „
c) w dziale nadzwyczajnej dotacji jako zwrotnej	18.800 „
razem	39.630 K.
nadto na koszta komisyjne	16.600 K
zaś wydatki na personal techniczny	36.267 „
ogólny przeto wydatek na koszta komisji agrarnej prelimitowano w kwocie	91.897 K.

Preliminarz przytoczonych wydatków uznał Wydział krajowy zgodnie z c. k. krajową komisją agrarną za usprawiedliwiony.

Na podstawie powyższego wyводу Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- 1) Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 17. lipca 1908 l. 41.937 o operacjach agrarnych przyjmuje się do wiadomości.
- 2) Na koszta komisji agrarnych wstawia się do rubryki X. poz. 85. budżetu krajowego na rok 1908:

A) Na personal techniczny	36.267 K.
B) Na fundusz podręczny	39.630 „
C) Na koszta komisyjne	16.000 „
razem	91.897 K.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat, w. r.

Członek Wydziału kraj.